

የአምባገነን መንግሥታትና የተቃዋሚ ተብዬዎች እርግጥን በኢትዮጵያ ከበቀለ ገሠሠ

፩ኛ/ መግቢያ፤

ቸሩ አምባገነን ምስጋና ይገባዉና ሁሉን ነገር አሟልቶ ፈጠሮናል፤ የምድራችን ስፋት፣ የአፈሩ ለምነት፣ የወንዞችና ሃይቆች ብዛት፣ የተሟላ የተፈጥሮ ሀብት፣ ብርቱና ፈሪሃ እግዚአብሔር የነበረዉ ዜጋ። ለዚህም ነበር በቀድሞ ዘመናት ኢትዮጵያ ከራሷ አልፋ ለሩቅ አገራት የምትተርፍ የዳቦ ቅርጫት ተብላ የተሰየመችዉ። ዛሬ ግን ያለችበትን እጅግ አስቃቂ ሁኔታ ስንመለከት 'የዐባይን ልጅ ዉሃ ጠማዉ' ማለት ሲያንሰን ነዉ። በተለይ ሰሞኑን በሳዑዲ አረቢያ ብቻ ከመቶ ሺህ በላይ ወገኖቻችን ተቀጠቀጡ፤ ተሰቃዩ፣ ተደፈሩ፣ ተራቡ፣ ተጠሙ፣ ተወረወሩ፣ ተገደሉ። ከሁሉም የሚያሳዝን ደግሞ ይህ ሁሉ ሰቆቃ ሲደርስ መንግሥታችን እጎናቸዉ አለመቆሙ አንሶ ብሶት ለማሰማት ሰላማዊ ሰልፍ የወጡትን (እናቶች ጭምር) ሲገርፍና ሲያስር መገኘቱ ነዉ።

የሕዝባችን መከራና ሰቆቃ እየከፋ ሄደ። ለዚህም ሰቆቃ የተፈራረቁት አምባገነን መንግሥታትና ተቃዋሚ ተብዬዎች ሁለቱም ሊጠየቁበት ይገባል ብዬ አምናለሁ። የተጨቆነዉ ሕዝብ ተነሳሰቶ ለመብቱ ሲታገል ጨቋኝ መንግሥታት ለዉጥ እንዲያደርጉ ይገደዳሉ፤ ካለዚያ በተባበረዉ የሕዝብ ኃይል ተንኮታኩተዉ ይወድቃሉ። የታገለዉ ለዉጥ ያመጣል፤ ያልታገለዉ ቁጭ ብሎ በባርነት ሲገዛ ይኖራል፤ ቁጭም ባለበት ይሞታል ማለት ነዉ። የለዉጥ ባለቤት ሁሉ ሕዝብ መሆን አለበት። ህዝቡ ትግሉን በሚገባ እንዲያቀናጅ የትግል መሪ ይፈልጋል። ስለዚህ የተቃዋሚ የፖሊቲካ መሪዎች ታላቅ ኃላፊነት ይጠበቅባቸዋል። ያገራችንን ጭብጥ ሁኔታ ስንመረምር ግን በሁለቱም በኩል ታላላቅና ተደጋጋሚ ድክመቶች ታይተዋል። አምባገነን መንግሥታት ለዘለዓለም ካልገዛን ሲሉ የተቃዋሚ ድርጅቶች ኅብረታቸዉን ማጠናከር ስላልቻሉ የጨቋኝ መንግሥታትን ዘመናት ሲያራዝሙ ቆይተዋል። ባለፉት ሁለቱና ባሁኑም መንግሥታት የታዩትን ችግሮች በራሴ እይታ እንደሚከተለዉ ባጭሩ ለመመርመር እሞክራለሁ፤ አሁንም ካለፉት ሃፍረቶችና ቅሌቶች እንድንማር ደጋግሜ ለመጎትጎት ብዬ እንጂ ያለፈዉን መራራ ቁስል ለማስታወስ ፈልጌ እንዳልሆነ በጥሞና ላሳሰብ እወዳለሁ።

፪ኛ/ በግርማዊ ጃንሆይ ዘመነ መንግሥት

ሀ) የሥርዓቱ አመጣጥ፣ ጠንካራና ደካማ ጎኖች

ከታላቁ ዐፄ ምንጊክ ቀጥሎ ሥልጣን ላይ መዉጣት የነበረበት ልጅ እያሱ ወይስ ተፈሪ? የሚለው ጥያቄ ብዙ ሲያወዛግብ የኖረ ሃቅ ነዉ። ያም ሆነ ይህ፣ የወቅቱ የኃይል ሚዛን ወደ ተፈሪ ስላመዘነ ልጅ እያሱ ተወግዶ፣ ንግሥት ዘዉዲቱ ሽግግሩን ይዘዉ በመጨረሻ ግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ለዙፋን በቁ። በሥልጣን ዘመናቸዉም ዘመናዊ ሕገ መንግሥት ወጣ፣ ለወጉ ፓርላማ ተከፈተ፣ ብዙ ትምህርት ቤቶች፣ ኮሌጆች፣ ክልኒኮች፣ ሆስፒታሎች፣ ወዘተ ተገነቡ። ካገርም ዉጪ አፍሪቃ አገሮች ከቅኝ ግዛት ነፃ እንዲወጡ ታላቅ ዕርዳታ ተለገሰ። ሰሜንና ደቡብ ሱዳኖች እንዲሰማሙ ታላቅ አስተዋጽዖ አደረጉ። ለአፍሪቃ አንድነት ድርጅት ምሥረታ ቁልፍ ሚና ተጫወቱ። ከዐለም መንግሥታት ምሥረታ በፊት በነበረዉ ሊግ ኦፍ ኔሽንስ ዉስጥም አገራችንን አባል በማድረግ ብዙ ጥረት አድርገዋል።

ሆኖም ግን አገዛዙ የባላባታዊ ሥርዓት ስለነበረ በተለይ ጨሰኞች ክፉኛ ተጨቆኑ። ድህነትና ርሃብም ተደጋገሙ። የመሬት ይዞታንና የዲሞክራሲ ጥያቄዎችን መመለስ አቃታቸዉ። ያገራችን የኢኮኖሚ ዕድገት የሚፈለገዉን ያህል ሊንቀሳቀስ አልቻለም።

ለ) የተቃዋሚዎች ሚናና ችግሮች

ሥርዓቱን ለመጣልና ዲሞክራሲን ለመገንባት በተለይ ከ1950ዎቹ ጀምሮ ግልጽ ትግል ተጀመረ። ባንድ ወቅት ግርማዊ ጃንሆይ ከአሥመራ ሲመለሱ ደሴ ላይ ሊቀበላቸው የሄደው የራሳቸው ጠባቂ የክብር ዘበኞች አዛዥ ጄነራል መንግሥቱ ነዋይ አንድ አስቃቂ ነገር ይመለከታል። የተጨቆኑት የወሎ ጨሰኞች ባንገታቸው ላይ ቀንበር አስረው ፊታቸው ቀርበው አቤቶታ ያቀርባሉ። ጄነራል መንግሥቱ ከአዲስ አበባ ወጥቶ ስለማያቅ ችግሩ ያን ያህል መሆኑን ኤአቅም ነበረ። በፊት ታናሽ ወንድሙ ገርማሜና ቆራጥ የትግል አጋሩ ወርቅነህ ገበየሁ ሲወተውቱት ያልሰማው ጄነራል ከዚያን ቀን ጀምሮ ከፍተኛ ሥልጣንና ጥቅሙን መስዋዕት በማድረግ በንጉሠ ላይ መፈንቅለ መንግሥት ለማካሄድ ሙከራ አደረገ። ዳሩ ግን በዘመኑ በቂ ተመክሮ ባለመኖሩና ባንዳንድ የወስጥም የወጪ ራስ ወዳዶች ሻጥር ሊከሸፍ ቢበቃም ታላቅ ምሳሌ ጥሎ አለፈ። ወዲያውኑ በዓለም እጅግ በጣም ዝነኛ የነበረው የተማሪዎች እንቅስቃሴ ተጀመረ። በተቀናጀ የሕዝብ ትግል የታላቁ ንጉሠ ነገሥት የአገዛዝ ዘመን አከተመ።

፫ኛ/ የወታደራዊ አገዛዝ ዘመነ መንግሥት

ሀ) የሥርዓቱ አመጣጥ፣ ጠንካራና ደካማ ጎኖች

የንጉሠ ነገሥቱ ዙፋን ሲወድቅ በወቅቱ የተደራጀ የተቃዋሚ የፖሊቲካ ፓርቲ ባለመኖሩ የሕዝቡ ትግልና ድል በመለዩ ለባሾች ተቀማ። ነገር ግን ምንም እንኳን የፖሊቲካ አስተዳደር ብቃት ሳይኖረው በእጁ ባለው ጠብ መንጃ ተመክቶ ሥልጣን ላይ ቢቆናጠጥም ብዙ መልካም ለውጦች አሳይቷል፤ የመሬት አዋጅ ሙከራ፣ መሠረተ ትምህርት፣ የመንገዶች፣ ድልድዮች፣ ክሊኒኮች፣ ሁስፒታሎች፣ ኮሌጆች፣ ወዘተ ግንባታዎች። ነገር ግን ዲሞክራሲ ታፈነ። ሕዝብ ለሚያሰማው የዲሞክራሲ ጥያቄዎች ምላሽ ርሸና ሆነ። በዓለም ታይተው የማይታወቁ ፋሺስታዊ እርምጃዎች ተወሰዱ፣ ማሰር፣ መደብደብ፣ ማሰቃየት፣ መረሸን፣ ወዘተ። የንጹሐን ወጣቶች ሬሳ መንገድ ላይ አሳደሩ፣ እናቶች የልጆቻቸውን አስከሬን ተቀብለው ለመቅበር 'የባከነው' ጥይት ዋጋ እስከማስከፈል ደረሱ፣ እቀብር ላይ ልቅሶ እንኳን ተከለከለ። አብዮት ልጇን ትበላለች፣ የፊዴል ወጠጠ እየተባለ ተዘፈነብን።

ለ) የተቃዋሚዎች ሚናና ችግሮች

ከዝነኞቹ የተማሪዎች፣ መምህራን፣ ሠራተኞች፣ ወዘተ እንቅስቃሴዎች የፈለቀው የኢትዮጵያ ሕዝብ አብዮታዊ ፓርቲ (ኢሕአፓ) ቅልጥ ያለ ትግሉን አቀጣጠለ። እንደነመኢሶን የመሳሰሉት ድርጅቶች ግን ከደርግ መንግሥት ጋር ወገኑ። ምናልባት የኢሕአፓ አባላት ተጠራርገው ካለቁ በኋላ ሥልጣኑን ከሞኝና መሃይም ወታደሮች እጅ በቀላሉ ለመንጠቅ የሚችሉ መስጧቸው ይሆን ይሆናል። በኋላ ግን ደርግም ነቃባቸውና እነርሱንም ጠራርጉ ከኢሕአፓና ከሌሎች ጠላቶቹ ጋር ባንድ ጉድጓድ ቀበራቸው። 'በቁማቸው ጎን ለጎን ቁመው በህብረት መታገል ያልቻሉት የኢትዮጵያ ልጆች ባንድ ጉድጓድ ተከተቱ' ተብሎ በታሪክ ተመዘገበ። ኢሕአፓም በርግጥ አንዳንድ ስህተቶች ፈጽሟል፤ የኢትዮጵያና ሃቀኞች ልጆቿ ጠላቶች ብዙ ናቸው፤ በጎረቤት፣ በመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች፣ በምዕራቡ ኃይሎች ድጋፍ እስከ አፍንጫቸው ድረስ የታጠቁ ሻእቢያና ወያኔ ባንድ በኩል፣ በሌላው ደግሞ በሶቪዬት ህብረት እንደዚሁ እስከ አፍንጫው ድረስ የታጠቀው የደርግ ሠራዊት እንደነበረ ይታወሳል። ሌላው የሻእቢያና የወያኔ ጥምር ህራ ደግሞ ኢሕአፓን

መስለው ቀርበው ራስ ቢትወደድ አዳነን መግደላቸው ነበር። ራስ ቢትወደድ አዳነ እጅግ በጣም የተከበሩ ጀግና፤ አገር ወዳድና ደግ ሰው እንደነበሩ ታሪክ ሲያስታውሳቸው ይኖራል። የወልቃይት ጠገዴ ጀግኖች በስህተት ተነሳስተው በኢሕአፓ ላይ ትልቅ ጉዳት አደረሱ። በነዚያ የወስጥና የወጪ ጥምር ጠላቶች የተከበበው ኢሕአፓ እጅግ በጣም አስቃቂ አረመኔያዊ ቀይ ሽብር ሲታወጅበት ዐቅሙን ዐውቆ ታክቲኩን ቀይሮ ወደባላገር ማፈገፈግ ሲገባው አዲስ አበባ ላይ ፊት ለፊት በመጋፈጡ ምክንያት ብዙ ጉዳት ደረሰበት። ይህን ስህተት ፓርቲው ራሱ አምኖ በመቀበሉ ግን ክብር ይገባዋል።

ለማናቸውም፣ ከዚያ በኋላ ደርግ ልቡ አበጠበት፣ በሥልጣን ሰከረ። የገዛ ጀነራሎቹን እንኳን ምክር አልቀበል አለ፤ ጭራሹንም እንደጠላቶች ቆጥሯቸው በላቸው። ከዚያ በኋላ አወራ ያጣው ጀግናው የኢትዮጵያ ሠራዊት ሃሞት ፈሰሰ፣ ተስፋ ቆርጦ አፈገፈገ። ‘ቆራጡ አብዮታዊ መሪ’ ፈርጥጠው ሃራሬ ገቡ። የመንግሥት ሥልጣን ክፍተት ተፈጠረ።

፬ኛ/ የወያኔ/ኢህአዴግ አገዛዝ

ሀ) የሥርዓቱ አመጣጥ፣ ጠንካራና ደካማ ጎኖች

ግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ለኤርትራ የተሰጠውን ፌደራላዊ ግንኙነት ሲያፈርሱ የጀብሀ እንቅስቃሴ ተጀመረ። ጀብሀ ሲዳከም ሸአቢያ ተተክቶ በኤርትራ የብዙ ዓመታት ትግል መራ። ወያኔንም እያጠናከረ መራራ ጦርነቶች ሲያካሄድ ኖረ። ሆኖም ግን የመገንጠል ጥያቄ ሊዋጥላቸው ያልቻለው የኢትዮጵያ ሠራዊት ያገሩን አንድነት ለመጠበቅ ደህና አድርጎ ሲመክትና ሲዋደቅ ኖረ። በመጨረሻው ግን እላይ እንደተጠቀሰው ደርግ በገዛ ኃጢአቱና በሕዝባችን የረጅም ጊዜ ቆራጥ ትግል ኃይሉ መነመነ። እንግሊዞችና አሜሪካኖች ኮ/ር መንግሥቱ ወደሃራሬ እንዲከበልሉ ካመቻቹ በኋላ በለንደን ላይ በሄርማን ኮህን ሰብሳቢነት የወሸት ‘የሰላም ኮንፌረንስ ተጠራ። በኮንፌረንሱ ላይ ህብረ ብሔራዊ የሆኑት ተቃዋሚ ድርጅቶች እንዲሳተፉ አልተፈቀደም። ለሦስት ቀናት የታሰበው ጉባኤ በግማሽ ቀን ተጠናቀቀ። ቀድመው የወሰኑትን ወሳኔ በግልጽ አበሰሩ። የተፍረከረከው የኢትዮጵያ መንግሥት ልዑካን ወደ አሜሪካ አቀና። በዚህ ምክንያት ለአያሌ ዓመታት በጦርነት ማሸነፍ ያልቻሉት ሻእቢያና ወያኔ በለስ ቀናቸው። ካለምንም እንቅፋት ስተት ብለው ባቋራጭ በምዕራቦቹ ቡራኬ ጭምር ለሥልጣን በቁ።

እነዚህ ኃይሎች በትግል ላይ በነበሩበት ጊዜ ያራምዷቸው የነበረው በተለይ የመገንጠል ጥያቄ ብዙ ኢትዮጵያውያንን ሲያሳዝን የኖረ ቢሆንም ቅሉ ዕድል አግኝተው ወደሥልጣን ሲመጡ ከደርግ የባሰ መንግሥት አይመጣም በማለት በቀና ፊት ተቀብሏቸው ነበር።

ሥልጣን ላይ ከወጡ ጀምረው ብዙ ግንባታዎች ዘርግተዋል፤ ፌደራላዊ መንግሥት ለማቋቋም መሞከር፣ ሰማይ ጠቀስ ፎቆችና ወለላ መንገዶች መሥራት፣ ወዘተ። በጎኑ ግን ከፈጸሟቸው ከባድ ጥፋቶች መሃከል እታች ባጭሩ የተመለከቱትን ማየት ይቻላል፤

- የኢትዮጵያን መከላከያ ጦር፣ የፖሊስ ሠራዊትና ሲቪል ሠራተኞች በመበተን ስንት መቶ ሺዎች ድሆች ዜጎች ለከባድ ሲቃይ ተዳርገዋል፤ ቋሚ የሲቪልና የመከላከያ ሠራዊት አገልግሎት ሳይኖር ተቀጥሎ ያለው የአገር ህልውና መጠበቅ ሆነ ዕድገት ሊመጣ እንደማይችል ሊገነዘቡ አልቻሉም።
- በኢትዮጵያና በኤርትራ ህዝብ መሃል ለብዙ ሺህ ዓመታት የነበረውን ትስስር ቆርጠዋል፤

- የሪፈረንደሙ አካሄድ በፍጹም ትክክል አልነበረም፤ 'ነጻነት ወይስ ባርነት?' ብቻ ከማለት ለምን ሌሎችም አማራጮች አልተካተቱም?
- አጣድፈው ካስገነጠሉ በኋላ የባድሜን ጦርነት ምክንያት በማድረግ መሀል አገር በሰላም ለዘመናት የኖሩትን የኤርትራ ዜጎች ለቃቅሞ ማባረርና ቤተሰቦች ማሰቃየት ተገቢ አልነበረም፤
- ጎሣን ከጎሣ፤ ሃይማኖትን ከሃይማኖት ጋር ማጋጨት፤
- አማራውን ነጥሉ የማርያም ጠላት ማስመሰልና ማሰቃየት ትልቅ ኃጢአት ነው፤ ባለፉት በተፈራረቁ ጨቋኝ ሥርዓቶች ሥር በጎጃም፤ በጎንደር፤ በደብረ ብርሃን ወዘተ የሚኖሩት ጭቁን ዜጎች ከሌላው ወገን የተሻለ ምንም ጥቅም እንዳላገኙ የተሰወረ ሃቅ አይደለም። ለአገር አንድነትና ነጻነት መቆርቆር ደግሞ እንደጠላት የሚያስቆጥር መሆን አልነበረበትም።
- ከሸአቢያ ጋር በመተባበር ደብዛቸውን ያጠፏቸውን የኢሕአፓ ሃቀኞችና ቆራጥ መሪዎች የነበሩትን እንደነ ጸጋዬ ገ/መድሀን (ደብተራው)፤ ስጦታው ሁሴን፤ አረጋሽ በርታና በለጠ ዓምሓን ዬት እንደጣሏቸው እስካሁን ድረስ የተናገሩት ነገር የለም፤ ለመሬት ላራሹ፤ ለዲሞክራሲና ለወገን ብልፅግና ቆርጠው ከመታገል በስተቀር የፈጸሙት ምንም ኃጢአት ባለመኖሩ በታሪክ ፊት ያስጠይቃቸዋል።
- ዲሞክራሲ ታፈነ፤ የፖሊቲካ ተቃዋሚ ድርጅቶችና የነጻ ዜና አገልጋዮች እንደጠላት ተፈረጁ፤ ታሰሩ፤ ተሰቃዩ፤ ተሰደዱ፤
- የተማረው ክፍል ተገለለ፤ አገሪቷ እጅግ ለፍታ ያስተማረቻቸው ልጆችዋ ካላገለገሏት ማን ሊያሳድጋት ነው? ባለፉት 30-60 ዓመታት ደህና የተማሩና የሥራ ልምድ ያካበቱትን ባለሙያዎች የሲቪል ኮሌጅ ለብለብ ምሩቃን ሊተኳቸው አይችሉም። በነዚያ አያሌ ዘመናት አገሪቷ ለፍታ ያስተማረቻቸውን ዜጎች እንዲተኩ ከኢሲያና ከምዕራብ አፍሪቃ የሚቀጥሯቸው አስተማሪዎች አገሪቷን ስለማያወቁት ምንም እርባታ ማምጣት እንደማይችሉ ሳያውቁት ቀርተው አይደለም። 'ያገሩን ሠርዶ ባገሩ በሬ' የሚለውን መርህ ጥሰው አገሩን በሬ አመከኑ። ባገሩ መኖርና መሥራት ያልቻለውን ጎሁሕ ዜጋ ተበትኖ ዓለም አቀፍ ድርጅቶችንና መዕራባውያን አገሮችን ሲያገለግሉና ሲያቀኑ ይገኛሉ። ምንኛ ያልታደለና የባከነ ትውልድ!!1
- የአገሪቷ ንብረት በሙሉ በራሳቸውና በደጋፊዎቻቸው እጅ ብቻ ከወደቀ ብዙሃኑ ዜጋ ምን ሊበላ ነው?
- ሕዝብን እያፈናቀሉ ሚሊዮን ሃክታሮች ለወጪ ዜጎች መስጠት ዘለቁታ ያለው ምን ዓይነት አገራዊ ዕድገት ሊያመጣ ይችላል?
- በርሃብና በችጋር የተጠበሰውን ዜጋ ከባርነት በማይሻል ሁኔታ ለዐረብ አገሮች ማመቻቸት ኃጢአት አይደለም ወይ?
- ይባስ ብሎ በዐረብ አገሮች ሲቀጠቀጡ፤ ሲደፈሩ፤ ሲሰቃዩና ሲገደሉ እጎናቸው አለመቆምና አለመከላከል ከሁሉም የበለጠ ኃጢአት መሆኑ እንዴት ተሳናቸው?
- ብዙ ብዙ ተመሳሳይ አላስፈላጊ ችግሮች።

ለ) የተቃዋሚዎች ሚናና ችግሮች

እላይ እንደተገለጠው ከመግባታቸው በፊት በለንደን ላይ በተዘጋጀው የይስሙላ 'የሰላም' ጉባዔ ላይ የተሳተፉት መገንጠልን የሚያራምዱ የፖሊቲካ ኃይሎች ብቻ ነበሩ። እነ አነግ ተከትለው ገብተው የሽግግሩን ቻርተር ፈርመው ተቀላቀሉ፤ ብዙም ሳይቆዩ በሥልጣን ድልድል ተጋጭተው በገቡበት አይሮፕላን ካገር ኮበለሉ። አንዳንዶቹ በግልም በቡድን እየሆኑ ካሜሪካና ካዎሮፓ ዘልለው ሄደው አንዳንድ ቦታዎች ይዘው ጠገኗቸው።

ብዙዎቹ እንደዚሁ እየተጋጨ አንዳንዶቹ ለእስራት በቁ፣ ወደስደትም 'ተቃዋሚ ትግልም' ተመለሱ።

አዚህ ላይ በ2003 ዓ/ም ስለተፈጠረው ህብረት ትንሽ ልጠቅስ አወዳለሁ። የሕዝቡ ብሶት እየተባባሰ በመምጣቱ ምክንያት ባገርም ሆነ በወጪ ያሉት ወገኖች ተነቃቃይ አስፈሪ ትግል ጀመሩ። በ2003 ዓ/ም (በፈረንጅች አቆጣጠር) 15 የተቃዋሚ ፖሊቲካ ድርጅቶች ለ15 ቀናት በር ዘግተው ተወያይተው ተማምለው ህብረት ፈጠሩ። እነ ብጽዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሪዮስና፣ ሎሬት ጸጋዬ ገ/መድህን የመሳሰሉ እጅግ በጣም የተከበሩ አባቶች ተሳትፈው ግላጼ፣ ምክርና ቡራኬ ሰጧቸው። ይህም ለሰላም ወዳድ ወገኖች በሙሉ ታላቅ ብሥራት ነበረ። የህብረቱም ሠነድ የሚከተሉትን ታላላቅ ስምምነቶች ያካተተ ነበር፤

- ትግሉ በሰላማዊ መንገድ እንዲሁን፤
- በታቀደው የ2005 ዓ/ም አገራዊ ምርጫ ላይ ለመሳተፍ የሚከተሉት አስፈላጊ ቅድመ-ሁኔታዎች መሟላታቸውን ማረጋገጥ፤ ነፃ የምርጫ ቦርድ መመስረትና በያንዳንዱ ምርጫ ኬላ ላይ ዓለም አቀፋዊና አገራዊ ገለልተኞች ታዛቢዎች መገኘት እንደሚኖርባቸው፤
- ሁሉም የፖሊቲካ ድርጅቶች አኩል እንዲሳተፉ ሁኔታዎች መመቻቸት እንደሚኖርባቸው፤
- እነዚህ ሁኔታዎች ካልተሟሉ ግን ከምርጫው መገለልና የሕዝብ ሰላማዊ አመፅ መምራት ግዳጅ መሆን እንዳለበት ተስማምተው ተፈራረሙ።

ዳሩ ግን ተደጋጋሚ ዕድላችን ሆነና ገና ዓመት ሳይሞላቸው አንዳንድ አባላት ህብረቱን ጥለው ወጡ። በህብረቱ ጎን ቅንጅትን ፈጠሩ። አሁንም ተስፋ ሳይቆረጥ ህብረትና ቅንጅት የጋራ ትግል ለማካሄድ ተስማሙ። እጅግ የሚያሳዝነው ግን በእነዚህ ስምምነቶችና ቃልኪዳኖች ብዙም መግፋት አልተቻለም።

ይባስ ብሎም ብዙ አባላት የነፃና ፍትሐዊ ምርጫ ሥነ ሥርዓት ቅድመ ሁኔታዎች ገና ሳይሟሉ የሕዝባችንን ጥያቄ ንቀው ዘልለው በምርጫው ወስጥ ተሳተፉ። ከዚያ በኋላ የደረሰውን አሳዛኝ ድርጊትና የሕዝባችንን ተደጋጋሚ ሰቆቃ ሁሉም ዜጋ የሚያወቀው ነው። ዛሬ ሕዝባችን እጅግ በጣም በመሰቃየት ላይ እንዳለ የማያወቅ ንፁሕ ዜጋ ኤኢኖርም፣ ኩሩ የነበረች ወድ አገራችን ተንቃለች፣ ተደፍራለች፣ ከዚህ በላይ ምን እንደሚጠበቅ ከቶ ሊገባኝ አልቻለም።

፭ኛ/ አሁንም ካለፉት ስህተቶችና ጥፋቶች መማር አንችልም ወይ?

ወያኔ/ኢሕአዴግ ለዘለዓለም ሊገዛ አይችልም፤ ለሁሉም ጊዜ አለውና። በዓለም ታላቅ ዝና ያተረፉት የግ/ቀ/ኃ/ሥና በአፍሪቃ አህጉር መሬትን ያንቀጠቀጠው የደርግ መንግሥት ቀናቸው ሲደርስ እንዴት እንደመነመኑና እንደከሰሙ መዘርዘር አይኖርብኝም፤ በታሪክ ፊት ተቀምጧልና። በሩቁም በእነ አሜሪካ ለረዥም ዓመታት ሲረዱና ሲደገፉ በነበሩት በእነ ሞቡቱ፣ የሻህ ንጉሥ፣ ሆስኒ ሙባረክ፣ ወዘተ ላይ በመጨረሻ የደረሰውን ወርደት መገንዘብ ያስፈልጋል።

ተቃዋሚ የፖሊቲካ ድርጅቶች ነን የሚሉትና በተግባር ግን የጭቆናን ዘመን የሚያራዝሙ በሙሉ ካለፉት ስህተቶች ገና ሊማሩ አልቻሉም፤ 'ድር ቢያብር አንበሳ ያስር' የተባለውን ቅዱስ አሳብ ደጋግመው መናቃቸው ያስተዛዝባል። ቁርጥ ያለ አቋም ያስፈልጋል፤ ከዛፍ ዛፍ መዝለል ዬትም አያደርስም። ለጊዜያዊ ጥቅማ ጥቅሞች በርካሽ መገዛትና አገርን መሸጥ በሰማይም

በምድርም ያስጠይቃል። ቀኑ ሲደርስ ራቆታችንን ወደምድር እንደመጣን ሁሉ ራቆታችንን ወደዚያው እንደምንመለስ አንርሳ!!!

ምርጫው በጣም ቀላል ነው፤

- ህብረት ማጠንከር የግድ ነው፤ ካለዚያ አገራችንን ለማዳከም ወይ ለማጥፋት ለሚፈልጉት ጠላቶች መጋለቢያ ቦታ ሆነን እንቀራለን። በዚያ ደግሞ የሚደሰት ማንም ዜጋ ይኖራል ብዬ መገመት አልችልም። ወደ 2003 ዓ/ም ስምምነት ብንመለስ ይሻላል። ሁሉም ተቃዋሚ ድርጅቶች ተቀራርበው በዲሞክራሲ ግንባታ ላይ መተባበር ይኖርባቸዋል። እንዲያው ቁጭ ብለን ወያኔ/ኢሕአዴግ፣ አሜሪካና ሌሎች የወጪ መንግሥታት የሚቀጥለውን መንግሥት ያመቻቹልናል ብሎ መጠበቅ 'ወሃ ቅዳ ወሃ መልስ' ብቻ ነው የሚሆነው። ካሁንም ወዲያ ቁጭ ብሎ በተደጋጋሚ የሚታለል ዜጋ አይኖርም።
- የፃ ዜና አገልግሎት ድርጅቶች/ሚዲያ ነን የሚሉት ሁሉ በቅንነት ሁሉንም ዜጎችና ድርጅቶች ማሳተፍ ይጠበቅባቸዋል። ከተሰቃዩ፣ ከታሰሩ፣ ከተሰወሩና ከተገደሉ ንፁህነት ዜጎች መካከል እየመረጡ ማቅረብና ሌሎቹን መርሳቱ የሙያ ጉድለት ስለሚሆንና ስለሚያስተዛዝብ የተሻለ ጥረት እንዲደረግ ጨምሮ ላሳስብ እወዳለሁ።
- አገራዊ እርቀ ሰላም ማወረድ የተባረከና ቀና ተግባር ነው። ከኒልሰን 'ማዲባ' ማንዴላ ጥረቶች ትንሽ ብንማር መልካም ነው። እርሳቸው ለአገራቸው ነፃነትና ሰላም ሲሉ ከአፓርታይድ ጠላቶቻቸው ጋር እንኳን ታርቀዋል። አሁን ያለፈው አለፈ። ይቅር መባባል አለብን። ለወደፊቱ መልካም ራዕይ ፈጥረን አገራችንን ከጥፋት ማዳን አለብን። በሕዝብ ተመርጠው በሕዝብ መሃል በነፃ ሊንቀሳቀሱ የሚችሉና ሕዝባችንን ተንከባክበው አገራችንን ወደ ጥፋት ሳይሆን ወደ ዕድገት ንዳና ሊመሩ የሚችሉትን መሪዎች መፍጠር አለብን። በተለይ ከኤርትራ ወገኖቻችን ጋር ሰላም መፍጠር አለብን፤ ተወደደም ተጠላ የብዙ ሺህ ዓመታት የጠበቀ ትሥሥር አለንና። የፈለገውን ዓይነት መንግሥት የመመሥረት ኃላፊነት የኤርትራ ሕዝብ ነፃ ምርጫ ነው። ያ እንዳለ ሆኖ ግን ከኢትዮጵያ ሕዝብ ጋራ የጠበቀ የኢኮኖሚና ማህበረሰባዊ ግንኙነትና ትብብር መፍጠር ለሁላችንም ይበጃል የሚል ግምት አለኝ። ዛሬ ባገራችን በእንጅስትመንት መልክ እየገቡ የሚጠቀሙት የሩቅ ዘጎች ናቸው። የዚያ እንጅስትመንት ቅድሚያ ለኤርትራ ወገኖቹ ቢሰጥ ምኞቱ ነው። በኤርትራም በኩል የምጠይቀው ጥያቄ አለኝ፤ እነርሱ በጎናቸው ምጽዋን የሚያክል ወደብ ይዘው ሳለ እኛ የባሕር በር ተዘግቶብን ስንሰቀይ ምንም ጠቀሜታ ሊሰጣቸው የማይችለውን የሩቁን አሰብ ዘግተው መቀመጣቸው የረባ ትርጉም አይኖረውም። ስለዚህ መቀራረብ፣ መደጋገፍና ሕዝቦቻችን መታደግ የተቀደሰ ዓላማ ነው ብዬ ከልቤ አምናለሁ።
- ለዚህም መፍትሔው ንጹሕ ዲሞክራሲን መገንባት ብቻ ነው።
- በዓለም እንደአሸዋ የተበተነው ወገን ተመልሶ በኩራት እየኖረ ሕዝባችንን እንዲያገለግል ጥርጊያ መንገድ ማበጀት ይኖርብናል።
- እግዚአብሔር የሰጠንን ሰፊ የተፈጥሮ ኃብት ለወገኖቻችን ማብቃትና ርሃብን፣ ጥማትን፣ እርዛትን፣ ስደትንና እንግልትን ለማስወገድ ቆርጦ መነሳት ያስፈልጋል።

ፈሩ አምላካችን ቅን ልቦና ይስጠን፤ ይታረቀን፤ ወገኖቻችንና ውድ አገራችንን ይጠብቅልን፤ አሜን